

Сучасний стан стратегічних положень загальної державної політики в сфері розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти

(Представлення: д.держ.упр. Ксендзук В.В.)

В статті опрацьовано стратегічні положення державної політики щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти, що представлені в стратегічних документах найвищого рівня регламентації – Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року та Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. На основі проведеної декомпозиції вказаних нормативно-правових документів, проведено критичний аналіз їх змістовного наповнення і зроблено висновок про вкрай обмежене висвітлення питань розвитку фізичної культури та спорту в першому документі та практичну відсутність якихось положень з другого. З урахуванням важливості розвитку фізичної культури та спорту в нашій країні в умовах війни, обґрунтовано пропозицію щодо створення окремого стратегічного документу щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти.

Ключові слова: *фізична культура та спорт; система вищої освіти; стратегія; державна політика.*

Актуальність теми. Державна політика в будь якій сфері, трактують не тільки як сукупність «ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених державною владою цілей) і системи державного управління розвитком країни» [4, с. 8], а також як «систему дій, регулятивних заходів, законів, і фінансових пріоритетів з того чи іншого напрямку, проголошену органом державної влади або його представниками»; державна (публічна) політика зазвичай втілюється в «конституціях, законодавчих актах і судових рішеннях» [3].

В контексті принципів належного врядування та їх запровадження на всіх рівнях системи державного управління України в умовах євроінтеграційних процесів важливого значення набуває державна стратегія, як засіб реалізації державної політики, що «визначає курс держави на розподіл обмежених ресурсів для досягнення визначених довгострокових цілей (5 та більше років)» [19, с. 298, 314; 20; 1, с. 49].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До опрацювання проблематики стратегічного державного управління у різні часи долучались такі вітчизняними та закордонними вчені: В.Акулов, О.Віханський, Д.Грицишен, П.Дракер, В.Євдокимов, В.Єфремов, В.Кнорринг, Ю.Красовський, П.Мілгром, Р.Моклер, А.Наумов, Д.Робертс, М.Рудаков, Т.Сааті, С.Свірко, Л.Сергієнко, С.Слейтер, Р.Фатхутдінов, Дж.Чайлд, Л.Шеховцева, В.Якунін та інші. Попри отримані фундаментальні результати жоден з них не торкався заявленої в темі статті проблематики.

Нагадаймо, що формування механізмів стратегічного управління та реалізація останніх на практиці відбулися в третій частині минулого сторіччя. При цьому, «наприкінці ХХ ст. підходи стратегічного управління стали запроваджуватись у процес державного управління, що викликало потребу у розбудові його науково-обґрунтованого підґрунтя з урахуванням особливості державної сфери» [19].

Питання державної політики в сфері фізичної культури та спорту тим чи іншим чином досліджували такі науковці як: С.Балабан, В.Барановський, Ж.Беленюк, Б.Бондаренко, В.Бондаренко, С.Вавренюк, І.Гасюк, Г.Грибан, С.Домбровська, Л.Дудорова, О.Жданова, О.Журавель, М.Калина, В.Кононенко, К.Кудлата, О.Кузьменко, В.Лікашук, О.Моргунов, С.Ніконенко, В.Палюх, Д.Петришин, І.Рибчич, В.Савченко, А.Сергеєв, Р.Сіренко, А.Фальковський, А.Ціпов'яз, О.Чокля, О.Шевчук.

В свою чергу проблематику державної політики в сфері вищої освіти загалом у різні часи опрацьовувала ціла когорта вітчизняних вчених, а саме: М.Ажажа, О.Акімов, П.Алієва, С.Андрейчук, Н.Базиляк, Н.Батечко, С.Боднар, М.Болдуєв, С.Вавренюк, О.Воробйова, Н.Гедікова, Л.Головій, Л.Грень, С.Григанська, Т.Губанова, Н.Губернська, С.Домбровська, Ю.Журавель, Г.Коваль, І.Кондратенко, Т.Костюк, Т.Кравцова, О.Кравцов, В.Крижко, С.Крисюк, О.Лашенко, В.Луговий, Ю.Молчанова, С.Мороз, Г.Немченко, В.Огаренко, Ю.Пошіль, Н.Протасова, В.Радул, М.Русин, І.Семенець-Орлова, Н.Серкова, І.Сікорська, Р.Сіренко, М.Старокожко, О.Тоцька, В.Уложенко, І.Хомишин, Г.Чирва, О.Шеломовська, Р.Щокін, Т.Яровой.

Втім, попри їх дослідження жодний з останніх не торкалось питань державної політики щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти.

Мета статті опанування стратегічних положень державної політики щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти.

Викладення основного матеріалу. Розуміння вітчизняними владними структурами необхідності стратегічного спрямування розвитку фізичної активності в країні загалом реалізувалось в 2016 році Указом Президента України, яким було затверджено Національну стратегію з оздоровчої активності в Україні на період до 2025 році «Рухова активність – здоровий спосіб життя - здорова нація» [12].

При розробці вказаної Національної стратегії було прийнято до уваги рекомендації авторитетних міжнародних органів (Всесвітньої організації охорони здоров'я, Ради Європи, Європейського Союзу) та країн, які мають значний досвід у реалізації політичних положень щодо укорінення фізичної активності та здорового способу життя. На підтвердження цього, власне в одному з розділів Національної стратегії зазначено, що «за останні 40–60 років у Фінляндії, Японії, Канаді Австралії та інших високорозвинутих країнах завдяки державній політиці, спрямованій на створення умов для широкого впровадження у повсякденне життя різних форм рухової активності в органічному поєднанні з раціональним харчуванням, боротьбою проти шкідливих звичок та покращення екологічного середовища, смертність людей молодого та середнього віку скоротилась у кілька разів, середня тривалість життя збільшилася на 15–20 років, різко зросла життєздатність населення, що безумовно забезпечило економічне зростання у зазначених країнах. Протягом останніх п'яти років у деяких державах – членах Європейського Союзу, США, Канаді, Австралії, Японії було прийнято національні стратегії та рекомендації з упровадження оздоровчої рухової активності різних груп населення» [12]. Не менш цінним при розробці Національної стратегії виявився досвід Всесвітньої організації охорони здоров'я, яка після багаторічної праці за цим напрямом в 2020 році видала комплексний збірник рекомендацій щодо фізичної активності та малорухливого способу життя, згідно якому [24]: «фізична активність має значні переваги для здоров'я серця, тіла та розуму; фізична активність сприяє профілактиці та лікуванню неінфекційних захворювань, таких як серцево-судинні захворювання, рак і діабет; фізична активність зменшує симптоми депресії та тривоги; фізична активність покращує навички мислення, навчання та судження; фізична активність забезпечує здоровий ріст і розвиток молоді; фізична активність покращує загальне самопочуття; у всьому світі 1 з 4 дорослих не відповідає глобальним рекомендованим рівням фізичної активності; люди, які недостатньо активні, мають на 20-30 % більший ризик смерті порівняно з людьми, які достатньо активні; понад 80 % підлітків у світі є недостатньо фізично активними».

Втім, формальний аналіз вказаного документу свідчить про певні його змістовні, структурні та методологічні прогалини, як то: дублювання закордонного досвіду як прикладу та орієнтиру для Національної стратегії в частині 1 та 2; певне переключення, до якого слід віднести: констатацію низького рівня долучення у першій половині ХХ століття до зайняття спортом жінок (які, до речі, вже з 1900 року приймали участь у Олімпійських іграх) [23], пенсіонерів, соціально-незахищених громадян; низький рівень охоплення фізичною культурою та спортом населення України до ХХІ сторіччя [2; 22]; відсутність цілей, напрямів реалізації Національної стратегії, шляхів та інструментів реалізації, етапів реалізації, реальних прогностичних результативних показників за кожним з напрямів щодо кожного року, складу виконавців реалізації, ризиків реалізації; нечіткість очікуваних результатів та завдань; відсутність механізму контролю за виконанням Національної стратегії, моніторингу та оцінювання її результатів;

Тобто, фактично слід констатувати загальну невідповідність Національної стратегії методології основного нормативно-правового акту з питань стратегічного планування – Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [8].

Тому досить зрозумілою стала відміна вказаної Національної стратегії вже у 2021 році Указом Президента України від 21.07.2021 № 300 [6]. На жаль, натомість не було прийнято жодного аналогічного документу; хоча необхідність такої стратегії, зважаючи на рівень захворюваності та старіння української нації, є очевидною.

Важливим кроком на шляху формування здорової, рухливо активної нації стало прийняття у 2020 році Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року [11].

Значним підґрунтям Стратегії розвитку фізичної культури та спорту стала євроінтеграційна базова основа, що закріплена в Конституції України, унаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. Так, статтею 441 глави 25 вказаної Угоди закріплено співпрацю нашої країни та Європейського Союзу в системі фізичної культури в частині [21]: «популяризація фізичної культури і спорту через освітню систему у взаємодії з державними установами та недержавними організаціями; заняття спортом та фізична культура як спосіб сприяння здоровому способу життя та загальному процвітанню; підвищення рівня національної компетенції та вдосконалення системи кваліфікацій у галузі спорту; інтеграція людей з розумовими та фізичними вадами через заняття спортом; боротьба з допінгом; боротьба з договірними матчами; безпека під час великих міжнародних спортивних подій».

Стратегія розвитку фізичної культури та спорту містить положення, представлені в таблиці 1.

*Характеристика положень Стратегії розвитку фізичної культури та спорту
на період до 2028 року**

<i>Структурний розділ</i>	<i>Характеристика</i>
<i>Загальна частина</i>	<p>Визначено пріоритети державної політики розвитку фізичної культури та спорту, а саме: створення умов для максимальної реалізації здібностей талановитих спортсменів, забезпечення рівних прав і можливостей до занять фізичною культурою і спортом усіх категорій населення України, стимулювання створення спортивної інфраструктури, сприяння участі українських спортсменів у міжнародних змаганнях, підвищення авторитету держави у світовому спортивному русі, удосконалення державної політики у сфері фізичної культури і спорту, а також сприяння популяризації та поширенню здорового способу життя, організації змістовного дозвілля</p> <p>Зазначено місце України за рівнем здоров'я (93 із 163 країн світу)</p> <p>Ідентифіковано проблеми за напрямками:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ фізично активна нація (недосконала система взаємовідносин між державою та іншими суб'єктами сфери, що перешкоджає популяризації фізичної культури і спорту); ▪ спортивна інфраструктура (відсутність привабливої і доступної інфраструктури для регулярних занять населення фізичною активністю і спортом, застаріла матеріально-технічна база комунальних та державних інфраструктурних об'єктів); ▪ цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту (невідповідність стану цифровізації сфери вітчизняного спорту і фізичної культури сучасним тенденціям розвитку спорту у світі та неможливість виконання актуальних завдань існуючими методами без використання інформаційних технологій); ▪ кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту (відсутність умов для визначення потреб, ведення обліку, стандартизованих вимог до професій, підготовки та професійного зростання фахівців, які здійснюють заходи з фізичної культури і спорту); <p>Описано наслідки ідентифікованих проблем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ нездоровий спосіб життя більшості громадян України на тлі певної інфраструктурної сегрегації інвалідів; ▪ одне з найвищих місць у світі за вживанням допінгу, що обіймає наша країна; ▪ недовіра механізмів саморозвитку спорту; ▪ відсутність преференцій територіальним громадам та державі через фізичну культуру та спорт; <p>Встановлено етапи реалізації:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ перший етап (2021-2022 роки) - визначення власних шляхів та затвердження відповідного плану дій, визначення можливих ризиків, затвердження системи показників, проведення моніторингу та оцінювання; ▪ другий етап (2023-2024 роки) - продовження виконання відповідного плану дій та впровадження інновацій у сфері фізичної культури і спорту, а також проведення проміжного оцінювання реалізації Стратегії; ▪ третій етап (2025-2028 роки) - підвищення конкурентоспроможності сфери фізичної культури і спорту України у світі, а також проведення завершального оцінювання реалізації Стратегії;
<i>Мета реалізації Стратегії</i>	<p>Визначено мету, що полягає у формуванні у населення культури здорового способу життя, створення умов для розвитку сучасної і доступної спортивно-оздоровчої інфраструктури, збільшення кількості населення, яке регулярно займається руховою активністю, забезпечення підготовки, участі національної збірної команди в іміджевих змаганнях, сприяння входженню України до числа кращих спортивних держав світу;</p> <p>Намічено напрями державної політики, за яким передбачено реалізацію Стратегії:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ фізично активна нація; ▪ спорт вищих досягнень;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ спортивна інфраструктура; ▪ цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту; ▪ кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту; <p>Визначено стратегічні цілі реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту, як то:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ регулярне та свідоме зайняття громадянами України фізичною культурою і спортом; ▪ досягнення Україною, як дійсно спортивною державою, рівня країн-лідерів, в яких наявні умови та можливості для ефективної підготовки спортсменів світового рівня, визначено важливість орієнтації на олімпійські, неолімпійські види спорту та види спорту осіб з інвалідністю; ▪ спортивна інклюзивність для кожної людини, зокрема осіб з інвалідністю, в межах розгалуженої мережі спортивної інфраструктури світового рівня; ▪ широке запровадження інформаційних технологій у сфері фізичної культури і спорту в умовах необхідності подолання наявних викликів в цій сфері; ▪ розбудова ефективної системи забезпечення сфери фізичної культури і спорту фахівцями відповідної кваліфікації з мотивацією до результативної роботи.
<p><i>Основні цілі Стратегії</i></p>	<p>За напрямом «фізично активна нація» ідентифіковано раніше визначену відповідну ціль та 4 головних завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ забезпечення ефективної міжсекторальної взаємодії всіх заінтересованих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту; ▪ створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту дасть змогу безперешкодно та масово долучатися до рухової активності та спорту всім категоріям населення; ▪ створення для здобувачів освіти належних умов для заняття руховою активністю та формування ставлення до занять фізичною культурою і спортом як до важливої складової здорового способу життя; ▪ забезпечення рухової активності населення як запобіжного засобу розвитку неінфекційних хвороб та фізкультурно-спортивної реабілітації для відновлення власної дієздатності; <p>та в їх межах 23 підзавдання;</p> <p>За напрямом «спорт вищих досягнень» ідентифіковано раніше визначену відповідну ціль та 6 головних завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ створення умов для ефективної підготовки спортсменів до участі в Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських, Всесвітніх іграх, чемпіонатах світу та Європи; ▪ використання наукових досягнень у галузі спортивної науки та спортивної медицини, лікувальної фізкультури для забезпечення належного супроводу дитячо-юнацького, резервного спорту та спорту вищих досягнень; ▪ використання наукових досягнень у галузі спортивної науки та спортивної медицини, лікувальної фізкультури для забезпечення належного супроводу дитячо-юнацького, резервного спорту та спорту вищих досягнень; ▪ активна участь України у глобальній системі боротьби із вживанням допінгу у спорті; ▪ сприяння регулярному проведенню в Україні офіційних міжнародних спортивних змагань; ▪ виховання спортивно орієнтованої молоді на олімпійських ідеалах та принципах соціальної інклюзивності; <p>та в їх межах 24 підзавдання;</p> <p>За напрямом «спортивна інфраструктура» ідентифіковано раніше визначену відповідну ціль та 2 головних завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ інвентаризація та оцифрування всіх об'єктів спортивної інфраструктури, утримання їх у належному стані та ефективне використання; ▪ будівництво нових об'єктів спортивної інфраструктури в Україні з урахуванням вимог до проведення офіційних спортивних змагань різного рівня та потреб відповідної територіальної громади; <p>та в їх межах 13 підзавдань;</p>

	<p>За напрямом «цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту» ідентифіковано раніше визначену відповідну ціль та 6 головних завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ прийняття ефективних рішень з використанням статистичних даних, результатів аналізу та моніторингу застосування новітніх технологій у сфері фізичної культури і спорту; ▪ впровадження прогресивних інструментів розвитку сфери фізичної культури і спорту; ▪ удосконалення планування, розподілу та використання коштів у сфері фізичної культури і спорту; ▪ запровадження нового пілотного проекту “Гроші ходять за послугою” з метою надання населенню доступних та високоякісних фізкультурно-оздоровчих послуг; ▪ забезпечення для населення можливості користуватися впровадженими державою цифровими інформаційними рішеннями у сфері фізичної культури і спорту; ▪ створення стимулів для розвитку вітчизняних ініціатив у розробленні та впровадженні спортивних цифрових технологій; <p>та в їх межах 32 підзавдань;</p> <p>За напрямом «кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту» ідентифіковано раніше визначену відповідну ціль та 6 головних завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ здійснення Мінмолодьспортом координації кадрового забезпечення фізичної культури і спорту з урахуванням потреб різних груп населення. Для цього необхідне утворення координаційної ради з питань кадрового забезпечення фізичної культури і спорту при відповідному центральному органі виконавчої влади; ▪ забезпечення адміністративно-територіальними органами та Мінмолодьспортом своєчасного отримання достовірної інформації про рівень забезпеченості кадрами у сфері фізичної культури і спорту; ▪ підвищення рівня компетенції та вдосконалення рівня кваліфікації фахівців у сфері фізичної культури і спорту; ▪ забезпечення підготовки та професійного розвитку фахівців фізичної культури і спорту із застосуванням різних видів освіти (формальної, неформальної та інформальної); ▪ підготовка фахівців, зокрема із числа провідних спортсменів відповідного регіону, та забезпечення підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури і спорту; ▪ успішне виконання фахівцями у сфері фізичної культури і спорту своїх посадових обов’язків; <p>та в їх межах 9 підзавдань;</p>
<p><i>Очікувані результати</i></p>	<p>Визначено очікувані результати реалізації Стратегії, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ регулярне та свідоме зайняття фізичною активністю або спортом не менш 30 відсотками населення; ▪ досягнення не нижче 21-го загальнокомандного місця на Іграх XXXIV Олімпіади 2028 року, м. Лос-Анджелес (США); ▪ досягнення не нижче 20-го загальнокомандного місця на зимових Олімпійських іграх, м. Мілан і м. Кортіна-д’Ампеццо (Італійська Республіка); ▪ досягнення не нижче 10-го загальнокомандного місця за результатами участі у XXV літніх Дефлімпійських іграх, XIV зимових Паралімпійських іграх, м. Мілан (Італійська Республіка), XXI зимових Дефлімпійських іграх, XVIII літніх Паралімпійських іграх, м. Лос-Анджелес (США); ▪ досягнення не нижче 10-го загальнокомандного місця на XI та XII Всесвітніх іграх, м. Бірмінгем (США) та м. Ченду (КНР); ▪ проведення в Україні не менш як 80 міжнародних змагань; ▪ створення п’яти сучасних центрів підготовки спортсменів (Центр-Схід-Захід-Південь-Північ); ▪ впровадження вітчизняних цифрових інформаційних рішень у сферу фізичної культури і спорту, спрощення механізму взаємодії всіх суб’єктів сфери фізичної культури і спорту, створення умов для прийняття ефективних управлінських рішень;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ функціонування в Україні сучасної системи зайнятості у сфері фізичної культури і спорту, що орієнтована на передові моделі у державах - членах ЄС.
<i>Нормативно-правове, організаційне та фінансове забезпечення реалізації Стратегії</i>	<p>Закріплено, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ нормативно-правове та організаційне забезпечення окреслюється сукупністю розроблених та прийнятих нормативно-правових актів, планів та заходів; ▪ фінансове забезпечення окреслюється коштами державного та місцевих бюджетів, а також коштів, не заборонених законодавством;
<i>Здійснення моніторингу, оцінювання та звітування за результатами реалізації Стратегії</i>	<p>Ідентифіковано мету моніторингу, що полягає у перманентному послідовному визначенні та вирішенні проблемних позицій в процесі реалізації Стратегії.</p> <p>Закріплено в якості інструменту моніторингу аналіз щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ досягнення ключових показників кінцевої мети, операційних та стратегічних цілей, їх відхилення від планових значень та з'ясування причин відхилення; ▪ виконання завдань та заходів Стратегії шляхом визначення частки виконаних/невиконаних завдань та заходів у плановому періоді, пошуку причин відхилення; <p>Визначено, що проміжний збір інформації має здійснюватися кожні 2 роки.</p> <p>В якості суб'єкта такого моніторингу закріплено Мінмолодьспорту, яке готує та подає звіт Кабінету Міністрів України у визначені планом заходів щодо реалізації Стратегії термін.</p> <p>Закріплено структуру звіту, до структурних частин якої віднесено:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ інформацію про поточний стан реалізації Стратегії та основні досягнення та недоліки державної політики за визначених період; ▪ причини відхилень у досягненні ключових показників та виконанні завдань та заходів (за наявності відхилень); ▪ пропозиції щодо усунення наслідків таких відхилень; <p>Закріплено регламент щодо оцінювання, за яким останнє має проводитись 1 раз на 4 роки (проміжне та завершальне).</p> <p>Інструментом оцінки визначено аналіз щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ впливу реалізації Стратегії на заінтересованих сторін (бенефіціарів); ▪ досягнення ключових показників до кінцевої мети Стратегії, їх відхилення від планових значень, пошуку причин відхилення; ▪ логічності та обґрунтованості обраних інструментів і підходів до реалізації Стратегії, необхідності її перегляду, припинення чи продовження реалізації Стратегії на наступний період; <p>В якості суб'єкта такого оцінювання закріплено головного розробника.</p> <p>Закріплено пакет документів щодо проведеного оцінювання, який головний розробник готує та подає КМУ як то:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ звіт про оцінювання результатів реалізації Стратегії, що містить висновки та рекомендації щодо необхідності перегляду, припинення чи продовження її реалізації, або розроблення Стратегії на наступний період; ▪ основні досягнення та недоліки державної політики за визначений період;

*складено на підставі [11]

Варто зауважити, що питання розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти розкриті серед завдань та підзавдань цілі 1 «фізично активна нація», які, в контексті заявленої тематики, можна інтерпретувати наступним чином (рис. 1) [11].

забезпечення здобувачів вищої освіти усілякими умовами щодо реалізації здорового способу життя через рухову активність та формування вкрай позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом
формування нових методик проведення занять з фізичної культури та спорту на засадах інклюзивності в системі вищої освіти в якості складових здорового способу життя
посилення відповідальності керівництва закладів вищої освіти щодо забезпечення рухової активності студентської молоді
протегувати активну участь всеукраїнських спортивних федерацій у модернізації методики проведення занять з фізичної культури та спорту в системі вищої освіти з метою закріплення в освітньому процесі популярних серед молоді видів спорту
репрезентація України у відповідних міжнародних організаціях, на Всесвітніх універсіадах, інших міжнародних спортивних змаганнях серед студентів за рахунок позабюджетних джерел, організація і проведення серед студентів спортивних заходів, у тому числі міжнародних, за рахунок коштів, визначених законодавством

Рис. 1. Завдання та підзавдання Стратегії розвитку фізичної культури та спорту, що торкаються системи вищої освіти

Як бачимо, Стратегія розвитку фізичної культури містить важливі положення щодо розвитку останніх в системі вищої освіти та спорту, які, в той же час, вирізняються певною загальністю та не зовсім відповідають реаліям нашого суспільного життя та викликам нашої державності. В умовах військової агресії, коли кожен член суспільства має бути готовий до захисту вітчизни, особливу увагу слід приділяти саме розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти, де готуються найкращі інтелектуальні кадри країни, які, як в межах гармонійного розвитку людини загалом, так і в конкретних політичних умовах функціонування нашої країни, мають демонструвати високий рівень фізичної підготовки.

Переходячи до стратегічних положень розвитку вищої школи слід зазначити, що остання знаходиться сьогодні на етапі активного реформування та модернізації. Багатоаспектні зміни спричинили фундаментальні зрушення, кінцевою метою яких є остаточна інтеграція освітньої системи України у Європейський світовий простір. В цьому процесі визначальну роль відіграє державна політика в сфері вищої освіти.

Стратегічні положення державної політики в сфері вищої освіти досить недавно набули унормування та імплементації. Результатом потужної праці в цьому напрямку стало затвердження Розпорядженням Кабінету Міністрів України Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки.

Стратегія розвитку вищої освіти побудована з урахуванням сукупності внутрішніх вітчизняних нормативно-правових актів, як то: Закон України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [21], Закон України «Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні» [13], Закон України «Про вищу освіту» [7], Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку на період до 2030 року» [18], Указ Президента України «Про затвердження стратегії людського розвитку» [14], Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної економічної стратегії на період до 2030 року» [9], Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження програми діяльності Кабінету Міністрів України» [10], Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про стратегію розвитку медичної освіти в Україні» [15], Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання цифрової трансформації» [5], Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава»» [16]; важливим є врахування євроінтеграційних процесів нашої країни, що закріплені Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (а пізніше і Конституцією України), статтею 431 глави 23 якої було прописано співпрацю нашої країни та Європейського Союзу в системі вищої освіти, в частині [21]: «реформування та модернізації системи вищої освіти; сприяння зближенню у сфері вищої освіти в рамках Болонського процесу; покращення якості та підвищення важливості вищої освіти; поглиблення співробітництва між закладами вищої освіти; розширення можливостей закладів вищої освіти; активізації мобільності студентів, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників; спрощення доступу до отримання вищої освіти».

Структура Стратегії дозволяє запропонувати послідовну ідентифікацію: базових позицій (мети, головних орієнтирів та пріоритети розвитку), аналітичних позицій (аналіз поточних стану справ та тенденцій), цільових позицій (визначення проблем, їх опис, обґрунтування необхідності розв'язання виявлених проблем, формування стратегічних цілей), забезпечувальних позицій (організаційні механізми реалізації, фінансове забезпечення, моніторинг та оцінка реалізації Стратегії).

В межах базових позицій Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 метою останньої обрано «інтелектуальний, культурний і професійний розвиток особистості, формування якісного

людського капіталу та згуртування суспільства для утвердження України як рівноправного члена європейської спільноти, розбудова ефективної інноваційної конкурентоспроможної економіки та забезпечення високих стандартів якості життя» [17].

Головні орієнтири майбутньої вищої освіти в Україні презентовані у вигляді таких потенційних її характеристик [17]: конкурентоспроможна та соціально відповідальна вища освіта України, яка має високу довіру у суспільстві; повноцінно формотворча щодо фахового та науково-освітнього потенціалу країни шляхом реалізації якісних освітніх програм, досліджень і соціальних проєктів; інтегрована у європейський освітній та дослідницький простори; динамічна у розвитку інституцій та академічних спільнот на принципах академічної свободи, університетської автономії, добросовісності та інклюзивності.

За пріоритети розвитку вищої освіти в Україні в межах її концептуальної моделі обрано [17]: «автономію та інституційну спроможність закладів вищої освіти; прозорість і відкритість управління; колегіальність і залученість учасників освітнього процесу до процесів реформування системи вищої освіти; відповідальність; прагматичність у виборі моделей розвитку; партнерство; несприйняття корупції; академічну добросовісність; академічну свободу; професіоналізм; тісний зв'язок освіти з наукою, економікою; орієнтацію на найвищі наукові досягнення; орієнтацію на досягнення найвищої якості освіти; орієнтацію на поточні та перспективні пріоритети суспільства і національної економіки; збереження кращих надбань вітчизняної освіти; збереження інтелектуального людського потенціалу в регіонах; доступність і рівність, неупередженість; орієнтацію на всебічний розвиток особистості протягом життя; інклюзивність; зовнішню відкритість на паритетних засадах; адаптивність; різноманітність; самоорганізацію; стійкість».

В межах кластеру аналітичних позицій у наслідок аналізу поточного стану проблем зазначено, що [17]:

- інституційне середовище системи вищої освіти визначається пакетом нормативно-правових актів найвищого рівня регламентації: Конституцією України, Кодексами, Законами;
- реформування вищої освіти має здійснюватися в контексті імплементації міжнародних договорів України щодо європейської інтеграції;
- проголошено: запровадження базових принципів Європейського простору вищої освіти; перехід до трирівневої системи вищої освіти, нової системи забезпечення якості вищої освіти на основі стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; інтегрування освітнього та наукового простору; запровадження зовнішнього незалежного оцінювання; впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти; оновлення порядку державного замовлення; запровадження показника індикативної собівартості як економічно обґрунтованого показника розміру плати за навчання; розширення автономності закладів вищої освіти; розширення студентського самоврядування.

На продовження аналітичного кластеру Серед тенденцій розвитку вищої освіти зазначено виокремлено [17]: старіння населення і, як наслідок, пошук нових можливостей для освіти і зайнятості; подальша автоматизація виробництва; невідповідність компетентнісної пропозиції закладів вищої освіти, наукових установ, а отже і потенційних до набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, вимогам роботодавців; прискорена урбанізація і, як наслідок, переміщення робочої сили в міста; посилення імміграційної політики на користь збільшення, бар'єрів для мобільності до країн з високим рівнем доходів; глобальні ринкові економічні зрушення, що сприяє зростанню попиту на розширення доступу до освіти, включаючи навчання за кордоном; дисбаланс освітньої спроможності різних економік, що виявляється у значних: попиту на вищу освіту молоді із країн, що розвиваються, та освітній пропозиції в економічно розвинутих країнах, і, як наслідок, можливості для транснаціональної освіти; скорочення обсягу фінансованого забезпечення вищої освіти із зведених бюджетів; цифровізацію, як основу майбутність цифрових навичок та компетентностей здобувачів вищої освіти; розбудову інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного освітнього простору на підтримку стійкої, згуртованої та мирної Європи; прогнозування та превентивний розвиток компетентностей та професій майбутнього.

В межах цільового кластеру виокремлено та розгорнуто умотивовано 5 ключових проблем, проведено їх деталізацію, ідентифіковано відповідні їм 5 стратегічних цілей (в їх межах сукупність операційних цілей, очікувані результати та показники досягнення цілей) та завдання до вирішення на реалізацію вказаних стратегічних цілей.

Так, щодо стратегічної цілі 1 Стратегія дає таку розгорнуту характеристику загального плану досягнення місії Стратегії (таблиця 2) [17].

*Характеристика положень Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 роки
щодо стратегічної цілі 1**

<i>Структурний розділ</i>	<i>Характеристика</i>
<p align="center"><i>Опис проблеми, яка обумовила прийняття Стратегії</i></p>	<p>Низький рівень фінансового забезпечення системи вищої освіти, низько ефективне управління та використання ресурсів, слабкий прояв соціальної відповідальності, порушення принципів рівноправності та автономності закладів вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • низький на світовому рівня рівень валового внутрішнього продукту та недиверсифікована система фінансованого забезпечення вищої освіти з бюджету, а тому відсутність мотивації щодо високих досягнень; • непослідовність як в реалізації державної політики, так і в управлінні системою вищої освіти, невідповідність мережі закладів вищої освіти потребам держави; • розрив між системою вищої освіти та ринком праці, дисбаланс попиту і пропонування інноваційних спеціальностей, відсутність механізмів зворотного зв'язку між роботодавцями і закладами вищої освіти; • ігнорування принципів соціальної та екологічної відповідальності в закладах вищої освіти; • незбалансованість прав і відповідальності, непослідовна автономність закладів вищої освіти, що не годні реалізовувати нові можливості; • недостатня довіра суспільства до закладів вищої освіти.
<p align="center"><i>Стратегічна ціль та показники її досягнення</i></p>	<p><u>Стратегічна ціль 1. Ефективність та соціальна відповідальність управління в системі вищої освіти як суб'єкта соціальної відповідальності</u></p> <p><u>Операційні цілі в її межах:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення цілеспрямованого бюджетного фінансового забезпечення за для отримання на конкурсній основі якісної вищої освіти; • підвищення ефективності системи вищої освіти та виконання державою своїх зобов'язань; • підготовка конкурентноздатних фахівців для задоволення потреб економіки у кваліфікованих фахівцях; • сприяння соціальній відповідальності закладів вищої освіти в сфері соціальних та екологічних проблем; • автономія закладів вищої освіти, у тому числі і фінансова; <p><u>Очікувані результати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • створення ефективної системи управління шляхом поєднання автономії закладів вищої освіти та відповідальної державної освітньої політики; • забезпечення бюджетного та позабюджетного фінансування для формування затребуваних компетентностей; • забезпечення корпоративної соціальної відповідальності закладів освіти відповідно до європейських зразків. <p><u>Показники досягнення цілей:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • рівень автономізації університетів (за критеріями Європейської асоціації університетів) у 2032 році - академічної - не менше 70 відсотків; організаційної - не менше 80 відсотків; кадрової - не менше 87 відсотків; фінансової - не менше 70 відсотків; • фінансове забезпечення закладів вищої освіти за рахунок державного бюджету на покриття витрат щодо підготовки одного студента в межах навчального року у 2032 році – 130 тис. гривень; • доступність закладів вищої освіти для маломобільних груп населення у 2032 році - збільшення щороку на 3 % порівняно з 2022 роком закладів, доступних для маломобільних груп (середній показник за закладами вищої освіти та здобувачами освіти).

<p><i>Завдання, спрямоване на досягнення поставленої цілі, механізми та етапи реалізації</i></p>	<p><u>На реалізацію стратегічної цілі 1 та відповідних операційних цілей спрямовано такі завдання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • збільшення бюджетного фінансового забезпечення та вдосконалення формули розподілу коштів між закладами освіти за результатами діяльності закладів вищої освіти різної форми власності; • впровадження спільного бюджетного фінансового забезпечення вищої освіти; • розширення бюджетного кредитування здобуття вищої освіти та безперервної освіти; • модернізація мережі закладів вищої освіти через їх укрупнення, підтримка дослідницьких університетів; • надання наглядовим радам повноважень щодо нагляду за економічною діяльністю, антикризового менеджменту та управління змінами; • розвиток статистики вищої освіти та інформаційних систем для формування і реалізації освітньої політики; • створення системи моніторингу попиту і пропозиції фахівців з вищою освітою на ринку праці; • розбудова пріоритетів підготовки фахівців з вищою освітою, зокрема ІТ-спеціальностей, на основі моніторингу ринку праці; • забезпечення випускників, що навчальних за рахунок бюджетних асигнувань, перши робочим місцем; • створення інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та забезпечення розумного пристосування; • ефективне та раціональне природокористування; • посилення розвитку соціальної спроможності закладів вищої освіти; • закріплення фінансової автономії та майнових прав неприбуткових закладів вищої освіти; • розбудова сталих фондів (ендаументів); • посилення академічної, організаційної та кадрової автономії закладів вищої освіти, зокрема з урахуванням досягнень, прозорості та результатів моніторингу.
--	--

*складено на підставі [17].

Аналіз представленої характеристики стратегічної цілі 1 вказує на ігнорування позицій щодо розвитку фізичної культури та спорту в межах системи вищої освіти, що є цілком зрозумілим з огляду на зміст вказаної цілі.

Відносно стратегічної цілі 2 Стратегія надає таку розгорнуту характеристику загального плану досягнення місії Стратегії через досягнення вищевказаної стратегічної цілі (таблиця 3) [17].

Таблиця 3

*Характеристика положень Стратегії розвитку вищої освіти на 2022-2032 роки щодо стратегічної цілі 2**

Структурний розділ	Характеристика
<p><i>Опис проблеми, яка обумовила прийняття Стратегії</i></p>	<p>Певна закритість закладів вищої освіти, неспроможність створювати затребувану на сьогодні інтелектуальну продукцію, слабкий рівень боротьби з проявами корупції та академічної недобросовісності, а також безумовної підтримки чесного вступу та об'єктивного оцінювання результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • періодична дискримінація процедури чесного вступу та слабка державна підтримка професійної орієнтації вступників; • брак довіри до інноваційної діяльності закладів вищої освіти, недостатні практика та досвід впровадження цифрових технологій; • слабка готовність закладів вищої освіти до проведення прикладних досліджень на реальний запит практичної економічної сфери, а отже створення для неї інноваційних інтелектуальних продуктів;

	<ul style="list-style-type: none"> • ігнорування закладами вищої освіти в процесі свого розвитку переваг громадянського суспільства; • брак академічної доброчесності, певна толерантність академічної спільноти до корупції та хабарництва у системі вищої освіти; • певна фальсифікація якості освітніх послуг;
<p><i>Стратегічна ціль та показники її досягнення</i></p>	<p><u>Стратегічна ціль 2. Довіра до освітньої, наукової, інноваційної діяльності закладів вищої освіти з боку різних стейкхолдерів</u></p> <p><u>Операційні цілі:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення незаангажованого вступу до закладів вищої освіти за європейськими стандартами, а також максимальної поінформованості для забезпечення усвідомлення майбутнього здобувача вищої освіти; • створення умов для розвитку інновацій, ефективно впровадження нових знань і технологій за участю закладів вищої освіти; • довіра бізнесу до результатів дослідницьких та консалтингових робіт закладів вищої освіти; • залучення представників громадянського суспільства до формування освітньої політики та управління закладами вищої освіти; • нетерпимість учасників освітнього процесу до корупції, дискримінації та академічної недоброчесності; <p><u>Очікувані результати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • створення закладами вищої освіти інтелектуально-інноваційних продуктів різнопрофільної діяльності, що користуватимуться попитом реального сектору економіки; • розвиток вищої освіти як провайдера сучасних демократичних цінностей; • забезпечення чесного вступу, об'єктивного оцінювання знань, а також нетерпимість до корупції, дискримінації та академічної недоброчесності; <p><u>Показники досягнення цілей:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • обсяг надходжень до спеціального фонду на одного науково-педагогічного працівника за основним місцем роботи за результатами наукових і науково-технічних робіт за господарськими договорами та за результатами надання наукових послуг у 2032 році - 15 тис. гривень (у постійних цінах 2021 року); • відсоток громадян вікової групи 18-65 років за результатами опитувань, що позитивно оцінюють якість вищої освіти в Україні, у 2032 році - збільшення на кожному етапі реалізації Стратегії на 3 % порівняно з першим дослідженням; • питома вага різних категорій учасників освітнього процесу, які не спостерігали проявів корупції, дискримінації та академічної недоброчесності, у 2032 році - збільшення на кожному етапі реалізації Стратегії на 3 % порівняно з першим дослідженням.
<p><i>Завдання, спрямоване на досягнення поставленої цілі, механізми та етапи реалізації</i></p>	<p><u>На реалізацію стратегічної цілі 2 та відповідних операційних цілей спрямовано такі завдання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • подальше застосування у всіх сферах системи вищої освіти зовнішнього незалежного оцінювання, адресного розміщення та проведення конкурсу; • адаптація зовнішнього незалежного оцінювання щодо особливих категорій вступників; • запровадження системи професійної діагностики під час вступу та навчання, остаточне укорінення гендерної рівності; • розвиток на базі закладів вищої освіти інноваційної інфраструктури з подальшою їх інтеграцією до регіональних інноваційних екосистем та кластерів Індустрії 4.0 з урахуванням SMART-спеціалізації регіонів; • підготовка та реалізація проекту “Президентський університет”;

	<ul style="list-style-type: none"> • цифрова трансформація процесів управління, регулювання та моніторингу в закладах вищої освіти та ефективне використання цифрових (дистанційних) технологій в освітньому процесі; • сприяння проведенню закладами вищої освіти досліджень та професійного консультування в межах всіх сфер суспільного життя; • створення умов для розвитку державно-приватного партнерства в системі вищої освіти; • визначення режиму оподаткування діяльності неприбуткових закладів вищої освіти в галузі наукових досліджень та розробок; • формування у здобувачів вищої освіти поваги до прав людини, правових норм і суспільного договору; • сприяння розвитку асоціацій випускників закладів вищої освіти як особливого виду громадських об'єднань; • сприяння волонтерству, реалізації соціальних проектів, студентському самоврядуванню; • реагування на факти корупції, дискримінації та академічної недоброчесності; • розроблення стандартизованих цифрових інструментів для вимірювань результатів навчання та перевірки на академічну доброчесність; • запровадження ефективних механізмів виявлення порушень академічної доброчесності та процедур притягнення до академічної відповідальності;
--	--

*складено на підставі [17]

Аналіз представлених позицій щодо стратегічної цілі 2 свідчить про відсутність будь-яких згадок про розвиток фізичної культури та спорту, але таке положення є логічним в контексті власне змісту цієї стратегічної цілі.

За стратегічною ціллю 3 Стратегія презентує наступну розгорнуту характеристику загального плану досягнення місії Стратегії (таблиця 4) [17].

Таблиця 4

Характеристика положень Стратегії розвитку вищої освіти на до 2022-2032 роки щодо стратегічної цілі 3*

Структурний розділ	Характеристика
<p><i>Опис проблеми, яка обумовила прийняття Стратегії</i></p>	<p>Слабка доступність вищої освіти на тлі недотримання європейських стандартів якості, низький стан інфраструктури та освітнього простору, слабке базування освітнього процесу на наукових дослідженнях, низьке забезпечення умов функціонування в освітньому просторі вразливих категорій здобувачів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • припущення дискримінації під час вступної компанії, що призводить до антимотивації здобувачів освіти з видатними досягненнями та відсутності додаткової підтримки окремих категорій вступників; • дисбаланс між запитом суспільства щодо доступної у ціновому полі та якісної вищої освіти, ресурсним забезпеченням останньої на тлі недосконалості нормативно-правового регулювання; • застарілість та зношеність матеріально-технічної бази, зокрема навчальних корпусів та корпусів гуртожитків, нестача та відсутність сучасних засобів наукової праці; • відсутність системності у розуміння інституційних механізмів забезпечення якості вищої освіти; • дисбаланс між науковими дослідженнями та змістом освіти, який часто ґрунтується на застарілій інформації; • слабка реалізація потенціалу інтернаціоналізації у вищій освіті;
<p><i>Стратегічна ціль та показники її досягнення</i></p>	<p><u>Стратегічна ціль 3. Забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності, конкурентоспроможної та доступної для різних верств населення вищої освіти</u></p> <p><u>Операційні цілі:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • надання вступникам з видатними досягненнями широкого вибору місць навчання, а вразливим незахищеним групам населення,

	<p>мешканцям тимчасово окупованих територій - особливої підтримки в доступі до вищої освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення добросовісного, системного, прозорого, раціонального та випереджального державного регулювання освітньої діяльності; • модернізація матеріально-технічного забезпечення та освітнього простору, у тому числі на засадах інклюзивності; • безперервне підвищення якості освіти відповідно до стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; • врахування наукових досліджень та інновацій в поєднанні з розвитком змістовного наповнення освітніх програм; <p><u>Очікувані результати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • підвищення якості вищої освіти задля розширення що перспективи професійного майбутнього в будь-якій країні світу; • включення до освітнього процесу напрацювань та результатів провідних вчених світу, розбудова сучасного високотехнологічного освітнього простору; • реалізація державної освітньої політики, сфокусованій виключно на якійсній освіті для широкого кола здобувачів з підтримкою вразливих груп населення; <p><u>Показники досягнення цілей:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • питома вага випускників закладів вищої освіти, потенційних вітчизняних суб'єктів оподаткування через два роки після завершення навчання (крім осіб, які продовжують навчання, проходять службу в силових структурах або перебувають в соціальній відпустці), у 2032 році - збільшення на кожному етапі реалізації Стратегії на 2 % порівняно з першим дослідженням; • кількість нових та переоснащених дослідницьких та навчальних лабораторій у 2032 році - 500 лабораторій; • рівень задоволеності студентів, випускників та стейкхолдерів реформуванням якості вищої освіти у 2032 році - збільшення на кожному етапі реалізації Стратегії на 2 % порівняно з першим дослідженням;
<p><i>Завдання, спрямоване на досягнення поставленої цілі, механізми та етапи реалізації</i></p>	<p><u>На реалізацію стратегічної цілі 3 та відповідних операційних цілей спрямовано такі завдання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • протекціонізм національної та міжнародної академічної мобільності студентів; • окрема адресна допомога мешканцям тимчасово окупованих територій, незахищеним та вразливим групам населення; • сприяння особливим умовам для вступників з видатними досягненнями; • гармонізація освітніх та професійних стандартів, залучення до їх розроблення різних стейкхолдерів практичної, громадської та наукової сфери за профілем; • забезпечення вірогідного та релевантного ліцензування, а також ефективного контролю за дотриманням його умов; • закріплення посиленних вимог до “регульованих” спеціальностей, запровадження єдиних державних кваліфікаційних іспитів; • озброєння сучасного лабораторного фонду закладів вищої освіти цифровою інфраструктурою; • формування інвестиційно привабливого клімату для потенційних приватних партнерів, залучення економічних суб'єктів до розвитку матеріально-технічної бази та освітнього простору закладів вищої освіти; • будівництво будівель та споруд освітнього та житлового фондів закладів вищої освіти, проведення в них ремонтних і відновних робіт; • розвиток систем внутрішнього забезпечення якості як основи якісної вищої освіти;

	<ul style="list-style-type: none"> • залучення незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти до акредитації та моніторингу діяльності закладів вищої освіти; • створення умов для акредитації іноземними акредитаційними агентствами та агентствами забезпечення якості вищої освіти; • впровадження результатів наукових досліджень в освітні програми; • закріплення механізмів участі здобувачів вищої освіти у наукових дослідженнях, мотивація ініціювання та реалізації інноваційних проєктів; • сприяння використанню інноваційних технологій та новітніх засобів навчання в освітньому процесі, розвиток дослідницьких інфраструктур;
--	--

*складено на підставі [17]

Проведений аналіз представлених змістовних позицій щодо стратегічної цілі 3 дає підстави про висновки про не включення позицій щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти в сукупність оперативних цілей, що вбачається помилковим, оскільки якість навчання за напрямом фізичної культури та спорту в системі вищої школи зараз, в умовах збройної агресії проти України, як ніколи є важливою, ва власне така проблема вкрай болючою. Змістова характеристика стратегічної цілі 4 в межах Стратегії виглядає наступним чином (табл. 5) [17].

Таблиця 5

Характеристика положень Стратегії розвитку вищої освіти на до 2022-2032 роки щодо стратегічної цілі 4*

Структурний розділ	Характеристика
<i>Опис проблем, які обумовили прийняття Стратегії</i>	<p>Слабка практична підтримка євроінтеграційних прагнень, що проявляється у ігноруванні необхідності гармонізації структур, наукової кооперації та запозичення кращої практики, створення умов для іноземців та підготовки українських студентів до відкритого світу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • брак визнання українських освітніх кваліфікацій через їх невідомість, а також застосування складних процедур визнання документів про вищу освіту за кордоном; • певне ігнорування кращого іноземного досвіду інвестицій у вищу освіту та фахівців з цього напрямку, відсутність механізму залучення іноземних інвестицій у розвиток закладів вищої освіти; • не виразна позиція закладів вищої освіти на ринку надання освітніх послуг для іноземних студентів і слабе забезпечення необхідних умов для навчання останніх; • відсутність у більшості здобувачів вищої освіти достатніх знань про розмаїття культур, навичок робочої комунікації в міжнародному контексті; • брак застосування закладами вищої освіти можливостей міжнародної мобільності, спільних освітніх програм, досліджень з іноземними університетами; • брак презентабельності системи вищої освіти.
<i>Стратегічні цілі та показники їх досягнення</i>	<p><u>Стратегічна ціль 4. Інтернаціоналізація вищої освіти України</u> <u>Операційні цілі:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення зіставності та підтвердження на світовому рівні українських освітніх кваліфікацій; • впровадження кращого іноземного освітнього досвіду в Україні; • невинне зростання кількості іноземних студентів в Україні; • адаптація випускників закладів вищої освіти до життя та роботи в мультикультурному середовищі; • збільшення кількості проєктів міжнародної освітньо-наукової співпраці, інтеграція наукових та науково-педагогічних працівників до світового наукового простору. <p><u>Очікувані результати:</u></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення відкритості системи вищої освіти України та впровадження кращого світового досвіду; • формування закладами вищої освіти навичок життя та роботи в мультикультурному середовищі задля заохочення іноземних здобувачів якістю освіти та умовами навчання; • проведення спільних досліджень найвищого наукового гатунку вітчизняними та закордонними вченими; <p><u>Показники досягнення цілей:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • середня кількість країн Європейського простору вищої освіти, які мають більш високі показники реалізації принципів Болонського процесу (за індикаторами (Scorecard indicators) Звітів про імплементацію Болонського процесу), у 2030 році - 15; • кількість іноземців та осіб без громадянства серед студентів, які здобувають вищу освіту в Україні, у 2032 році - 120 тис. осіб; • питома вага штатних науково-педагогічних та наукових працівників, які мають не менше п'яти наукових публікацій у фахових наукових виданнях категорії "А", у 2032 році - 25 відсотків.
<p><i>Завдання, спрямоване на досягнення поставленої цілі, механізми та етапи реалізації</i></p>	<p><u>На реалізацію цілі 4 та відповідних операційних цілей спрямовано такі завдання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення гармонізації структури вищої освіти України відповідно до зобов'язань країн - членів Європейського простору вищої освіти; • розвиток національної системи кваліфікацій, спрощення процедур визнання іноземних освітніх кваліфікацій; • трансформація освіти у секторі безпеки та оборони відповідно до доктринальних підходів та принципів НАТО; • підтримка спільних (подвійних) освітніх програм з університетами, що належать до ТОП-1000 світових рейтингів; • залучення іноземних викладачів до українських університетів; • відкриття вітчизняного ринку для кращих іноземних університетів; • цифрова трансформація процесу вступу іноземних громадян до закладів вищої освіти України; • створення умов для збалансованої мобільності студентів між Україною та країнами - членами ОЕСР; • працевлаштування в Україні іноземних студентів та учасників програм академічної мобільності; • закріплення механізмів формування міжкультурної свідомості та компетентностей; • набуття здобувачами вищої освіти навичок роботи в багатонаціональних колективах; • стимулювання вивчення іноземних мов з одночасним підвищенням вимог щодо володіння ними; • підтримка співпраці між закладами вищої освіти та науково-дослідними установами, участі в реалізації міжнародних наукових проєктів і програм, насамперед Європейського Союзу; • підтримка національної та міжнародної академічної мобільності викладачів; • мотивування викладачів до отримання наукових результатів та наукових публікацій високого рівня, участі в патентно-ліцензійній діяльності.

*складено на підставі [17].

Аналіз представлених позицій щодо стратегічної цілі 4 знов таки вказує на відсутність будь-яких згадок про розвиток фізичної культури та спорту в системі і вищої освіти, хоча в контексті європейської освітньо-наукової інтеграції, саме врахування досвіду більш розвинутих освітніх систем вищого рівня може надати поштовх в розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти України.

І нарешті, щодо останньої стратегічної цілі 5 Стратегія дає таку розгорнуту характеристику загального плану досягнення місії Стратегії (таблиця 6) [17].

*Характеристика положень Стратегії розвитку вищої освіти на до 2022-2032 роки
щодо стратегічної цілі 5**

Структурний розділ	Характеристика
<i>Опис проблем, які обумовили прийняття Стратегії</i>	<p>Фальсифікація студентоцентризму, низькі заробітна плата та умови праці працівників, слабкі управлінські компетентності управлінського персоналу закладів вищої освіти, зневага ідеєю місії лідерства у формуванні людського капіталу, згуртуванні суспільства, в освіті дорослих, а отже втрата привабливості закладами вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • надання в освітньому процесі переваги традиційній уніфікації над індивідуалізацію освітніх траєкторій, пошуком власної моделі самореалізації здобувачів вищої освіти; • недостатній рівень управлінських компетентностей адміністративно-управлінського персоналу та культури врядування в системі вищої освіти, бюрократизм консерватизм щодо організації освітньої, науково-технічної та інноваційної діяльності; • брак уваги держави та закладів вищої освіти до освіти дорослих, формалізм у ставленні до безперервного навчання; • виключне акцентування закладів вищої освіти на освітній та науковій діяльності, що уповільнює всебічний розвитку особистості та реалізації її талантів; • втрата престижності викладацькою діяльності не тлі низького рівня умов та оплати праці, а також високого рівня бюрократизації професійної діяльності;
<i>Стратегічна ціль та показники її досягнення</i>	<p align="center"><u>Стратегічна ціль 5. Привабливість закладів вищої освіти для навчання та академічної кар'єри</u></p> <p><u>Операційні цілі:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • кінцева реалізація студентоцентризму на тлі використання інноваційних технологій та застосування різних форм здобуття вищої освіти; • забезпечення професійності, авторитетності та добросовісності лідерів вищої освіти, співпраці з іншими лідерами та їх навчання; • створення умов для безперервного навчання, задля особистого та професійного зростання здобувачів останнього; • формування закладами вищої освіти людського капіталу, створення ними інтелектуально-інноваційних продуктів та вкорінення етичних принципів; • підвищення соціального статусу професора в суспільстві та перспектив професійного розвитку працівників закладів вищої освіти; <p><u>Очікувані результати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечення студентоцентрованого навчання, що дає змогу сформувати власні набори компетентностей здобувачам вищої освіти, освіти дорослих, що є усвідомленою необхідністю розвитку; • створення умов для праці, можливостей особистісного та професійного розвитку, включення до суспільних процесів, що забезпечують високу привабливість академічної кар'єри; • забезпечення керівниками закладів вищої освіти зразкового управління їх закладами та досягнення задекларованих цілей. <p><u>Показники досягнення цілей:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • відсоток випускників закладів вищої освіти, які скористалися перехресним вступом, навчалися на спільних, подвійних, міждисциплінарних програмах або за дуальною формою здобуття вищої освіти (збільшення щороку до 2027 року на 1,5 відсотка та починаючи з 2028 року на 2 % порівняно з першим дослідженням; • середня заробітна плата в освіті у 2032 році - 21 500 гривень у постійних цінах 2021 року;

	<ul style="list-style-type: none"> • кількість закладів вищої освіти, порядковий номер яких в одному з міжнародних рейтингів (QS World University Rankings, The Times Higher Education World University Rankings або Academic Ranking of World Universities - World Top 500 Universities не перевищує 1000 (без поділу на факультети, спеціальності тощо), у 2032 році - 12.
<p><i>Завдання, спрямоване на досягнення поставленої цілі, механізми та етапи реалізації</i></p>	<p><u>На реалізацію стратегічної цілі 5 та відповідних операційних спрямовано такі завдання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • організація освітнього процесу на засадах студентоцентрованого навчання; • розширення перехресного вступу, спільних, міждисциплінарних та подвійних програм, дуальної, інших форм здобуття освіти; • розвиток загальних компетентностей, правової культури, рухової активності, спорту, різних студентських змагань; • розвиток програм управлінської підготовки керівного складу та перспективних лідерів закладів вищої освіти, тренінгів на підтримку реформ; • дотримання гендерної рівності в межах керівного складу закладів вищої освіти; • проведення комунікаційних кампаній щодо реформ у системі вищої освіти; • нормативно-правове забезпечення та формування нової системи освіти дорослих; • визнання результатів навчання неформальної та інформальної освіти в системі формальної освіти, підтвердження професійних кваліфікацій; • утворення центрів безоплатного вивчення та поглиблення знань державної мови; • сприяння проведенню наукової та науково-технічної експертизи в закладах вищої освіти; • підтримка інтелектуальних та творчих дискурсів, суспільних ініціатив та проєктів; • розвиток аналітичних центрів з публічно важливої тематики на базі закладів вищої освіти; • зменшення максимального річного навчального навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника без розширення штату закладів вищої освіти; • надання пільгових кредитів для будівництва житла науково-педагогічним та науковим працівникам; • забезпечення умов для професійного розвитку наукових і науково-педагогічних працівників, як то в межах програм постдокторальних досліджень та програм розвитку цифрових компетентностей;

*складено на підставі [17].

Аналіз репрезентованих позицій Стратегії в межах стратегічної цілі 5 дозволив виявити першу безпосередню згадку про розвиток фізичної культури та спорту в вищій школі, яка проявилась у завданні щодо розвитку «рухової активності, спорту, різних студентських змагань» [17]. Втім, воно є досить загальним, нечітким та неконкретним.

Узагальнюючі розгляд Стратегії, зазначимо, останньою визначено основний очікуваний результатом реалізації Стратегії, який заявлено як створення сучасної гідної конкурентноспроможної ефективної системи вищої освіти на задоволення потреб різних стейхолдерів внутрішнього та світового ринку освітніх послуг [17].

Кластер забезпечувальних позицій вважається не доцільним до детального розгляду, втім, його опрацювання, свідчить про вичерпність заявлених позицій з точки зору управлінської науки загалом, так і функцій управління зокрема.

Підводячи підсумки щодо розгляду Стратегії розвитку вищої освіти в Україні, зауважимо, що закріплені позиції щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти не відповідають вимогам сьогодення, а тому потребують доопрацювання. Отож, формування нового стратегічного документу з розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти має врахувати загальні стратегічні цілі розвитку вищої освіти екстраполюючи їх на сферу розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої школи. Вочевидь, формування нового стратегічного документу в сфері розвитку фізичної

культури та спорту в межах системи вищої освіти, також має врахувати та розширити вказані підзавдання, Стратегії розвитку фізичної культури та спорту, що торкаються сфери вищої освіти зокрема, та загальні цілі в цілому.

Висновки та напрями подальших досліджень. Наша країна веде важку війну на своїй території, в якій людські ресурси як на інтелектуальному, так і фізичному рівнях відіграють виключну роль у наблизенні нашої перемоги. Набуття майбутніми захисниками Вітчизни вірно сформованих в закладах вищої освіти навичок фізичної культури та спорту є запорукою не тільки збереження їх життя (передусім), а й успішних військових дій нашої армії на передовій. Отже, в межах вітчизняної державної політики вкрай необхідним є розробка стратегічного документу щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти. Його прийняття та реалізація дозволить досягти реальних вагомих результатів у розвитку фізичної культури та спорту в освітньому просторі вітчизняної вищої школи, а отже сприятиме посиленню державності та стійкості нашої країни.

Список використаної літератури:

1. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення / В.Д. Бакуменко. – К., 2012. – 344 с.
2. Даниленко О.В. Участь спортсменів УРСР в міжнародних змаганнях у 1920-ті роки / О.В. Даниленко // Сумський історико-архівний журнал. – 2015. – № XXIV. – С. 51–61.
3. Дем'янчук О.П. «Державна політика» та «публічна політика»: варіант перехідного періоду / О.П. Дем'янчук // Наукові записки НаУКМА. – 2000. – Т. 18: Політичні науки. – С. 31–36.
4. Державна політика : підручник / ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
5. Деякі питання цифрової трансформації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 № 365-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-p#n14>.
6. Про визнання таким, що втратив чинність, Указу Президента України від 9 лютого 2016 року №42 : Указ Президента України від 21.07.2021 № 300 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300/2021#n4>.
7. Про вищу освіту: Закон України від 1.07.2014 року № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
8. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 02.12.2012 № 1602-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14?find=1&text=стратег#w1_1.
9. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 3.03.2021 № 179 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p#n25>.
10. Про затвердження програми діяльності Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 №471 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-p#n5>.
11. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 4.11.2020 № 1089 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1089-2020-p#Text>.
12. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» : Указ Президента України від 9.02.2016 № 42 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016/ed20210723#Text>.
13. Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні : Закон України від 3.12.1999 року № 1273-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1273-14#Text>.
14. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» : Указ Президента України від 2.06.2021 року № 225/2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n11>.
15. Про стратегію розвитку медичної освіти в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 95-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-p#n8>.
16. Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.06.2019 р. № -р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-p#n11>.
17. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : Розпорядження КМУ від 23.12.2022 № 286-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>.
18. Про Цілі сталого розвитку на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
19. Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою : монографія / С.В. Свірко. – Житомир : ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк»», 2021. – 436 с.
20. Свірко С.В. Стратегічний рівень державного управління бюджетною безпекою: сучасне бачення та перспективи / С.В. Свірко // Актуальні проблеми економіки. – 2021. – № 1. – С. 133–140.
21. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікованою Законом України № 1678-VII від 16 вересня 2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

22. Через терни до зірок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/embed/002645-f30a.docx.html>.
23. Equality for Women in the Olympics / Feminist Majority Foundation. – November 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.feminist.org/sports/olympics.asp>.
24. Physical activity / WHO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>.

References:

1. Bakumenko, V.D. (2012), *Derzhavno-upravliniski rishennia*, Kyiv, p. 344.
2. Danylenko, O.V. (2015), «Uchast sportsmeniv URSS v mizhnarodnykh zmahanniakh u 1920-ti roky», *Sumskyi istoryko-arkhivnyi zhurnal*, No XXIV, pp. 51–61.
3. Demianchuk, O.P (2000), «Derzhavna polityka» ta «publichna polityka: variant perekhidnoho periodu», *NaUKMA*, T. 18: Politychni nauky, pp. 31–36.
4. Kovbasiuk, Yu.V., Vashchenko, K.O. and Surmin, Yu.P. (eds.) (2014), *Derzhavna polityka*, pidruchnyk, Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy, NADU, K., p. 448.
5. KMU (2021), *Deiaki pytannia tsyfrovoy transformatsii: vid 17.02.2021*, No. 365-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-p#n14>
6. Prezydent Ukrainy (2016), *Pro vyznannia takym, shcho vtratyv chynnist, Ukazu Prezidenta Ukrainy vid 9 liutoho 2016 roku No. 42*, Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 21.07.2021 No. 300, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300/2021#n4>
7. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Pro vyshchu osvitu*, Zakon Ukrainy vid 1.07.2014 roku No. 1556-VII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Verkhovna Rada Ukrainy (2012), *Pro derzhavne prohnouyvannia ta rozroblennia prohram ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy*, Zakon Ukrainy vid 02.12.2012 No 1602-III, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14?find=1&text=crparer#w1_1
9. KMU (2021), *Pro zatverdzhennia natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku*, Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3.03.2021 No. 179, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p#n25>
10. KMU (2020), *Pro zatverdzhennia prohramy diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy*, Postanova vid 12.06.2020 No. 471, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-p#n5>
11. KMU (2020), *Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury ta sportu na period do 2028 roku*, Postanova vid 04.11.2020 No. 1089, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1089-2020-p#Text>
12. Prezydent Ukrainy (2016), *Pro Natsionalnu stratehiiu z ozdorovchoi rukhovoï aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku «Rukhova aktyvnist – zdorovyï sposib zhyttia – zdorova natsiia»*, Ukaz vid 9.02.2016 No. 42, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016/ed20210723#Text>
13. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro vyznannia kvalifikatsii z vyshchoi osvity v Yevropeïskomu rehioni*, Zakon Ukrainy vid 03.12.1999 roku No. 1273-XIV, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1273-14#Text>
14. Prezydent Ukrainy (2021), *Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 travnia 2021 roku «Pro Stratehiiu liudskoho rozvytku»*, Ukaz vid 02.06.2021 roku No. 225/2021, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n11>
15. KMU (2019), *Pro stratehiiu rozvytku medychnoi osvity v Ukraini*, Rozporiadzhennia vid 27.02.2019 No. 95-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-p#n8>
16. KMU (2019), *Pro skhvalennia Stratehii populiaryzatsii ukraïnskoï movy do 2030 roku «Sylna mova – uspishna derzhava»*, Rozporiadzhennia vid 17.06.2019 r. No. 596-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-p#n11>
17. KMU (2022), *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvityv Ukraini na 2022–2032 roky*, Rozporiadzhennia vid 23.12.2022 No. 286-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>
18. Prezydent Ukrainy (2019), *Pro Tsili staloho rozvytku na period do 2030 roku*, Ukaz vid 30.09.2019 No. 722, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
19. Svirko, S.V. (2021), *Mekhanizmy derzhavnogo upravlinnia biudzhethoiu bezpekoïu*, monohrafiia, TOV Vydavnychiy dim «Buk-Druk», Zhytomyr, p. 436.
20. Svirko, S.V. (2021), «Stratehichniy riven derzhavnogo upravlinnia biudzhethoiu bezpekoïu: suchasne bachennia ta perspektyvy», *Aktualni problemy ekonomiky*, No. 1, pp. 133–140.
21. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeïskym Soiuzom, Yevropeïskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyim derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony*, Uhoda, ratyfikovana Zakonom Ukrainy vid 16.09.2014 r. No. 1678-VII, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
22. *Cherez terny do zirok*, [Online], available at: <https://vseosvita.ua/library/embed/002645-f30a.docx.html>
23. Feminist Majority Foundation (2014), *Equality for Women in the Olympics*, [Online], available at: <http://www.feminist.org/sports/olympics.asp>
24. WHO, *Physical activity*, [Online], available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>

Однороченко Ігор Володимирович – здобувач, старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту Державного університету «Житомирська політехніка».

Email: kfvs_oiv@ztu.edu.ua.

Odnovorchenko I.V.

**The current state of the strategic provisions of the general state policy
in the field of development of physical culture and sports in the system of higher education**

The article analyzes the strategic provisions of the state policy on the development of physical culture and sports in the system of higher education, which are presented in the strategic documents of the highest level of regulation - the Strategy for the Development of Physical Culture and Sports for the period up to 2028 and Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022–2032. Based on the decomposition of the regulatory documents, a critical analysis of their content was carried out and the conclusion is made that there is extremely limited coverage of the development of physical culture and sports in the the first document and the practical absence of any provisions in the second one. Given the importance of physical culture and sports development in our country in times of war, it is proposed to create a separate strategic document on the development of physical culture and sports in the system of higher education.

Keywords: physical culture and sports; higher education system; strategy; public policy.

Стаття надійшла до редакції 14.11.2023.